

POLITIET

Justis- og beredskapsdepartementet
Via Politidirektoratet
(dokumentet oversendes elektronisk)

OSLO POLITIDISTRIKT

JD referanse:
24/311

Vår referanse:
2024/12952-3

Dato
22.01.2024

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSGEBYRLOVEN (JUSTERINGER AV MULTIPLIKATORER OG GEBYR FOR FORLIKSSAKER OG FORKYNNELSER)

1. Innledning

Det vises til høringsnotat om endringer i rettsgebyrloven av 17.01.2024 med høringsfrist 01.03.2024 (Frist fra JD).

Felles enhet for sivil rettspleie/Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum er landets største namsfogdkontor og har ansvar for blant annet sekretariatfunksjon for forliksrådet og forkynning i sivile saker. På denne bakgrunn ønsker vi å inngi høringsuttalelse.

2. Kommentarer til forslaget

Gebyrene skal som hovedregel dekke kostnadene staten har ved å produsere tjenesten, men heller ikke mer (selvkost). Det fremgår av høringsnotatet at det etter Politidirektoratets beregninger koster staten mer å behandle en forliksrådssak og forkynne en betalingsoppfordring etter konkursloven § 63, enn hva som i dag må betales i gebyr.

Namsfogden har all grunn til å anta at beregningene gir et riktig bilde. Særlig når det gjelder forliksrådssakene, har vi sett en utvikling over tid hvor sakene krever mer arbeid både fra sekretariat og rådsmedlemmer. Dette er det flere årsaker til. Digitalisering av enkelte oppgaver og løsninger har gitt en effektiviseringsgevinst på noen begrensede områder. Mulighetene til å levere inn forliksklager digitalt har blitt utvidet til nye grupper. Inkassoselskapene har i mange år hatt mulighet til å knytte seg til den såkalte ELSA-løsningen og sende inn forliksklager digitalt gjennom denne, hvilket effektiviserer arbeidet både for

NAMSGODEN I OSLO, ASKER OG BÆRUM

Oslo-kontoret

Besøk: Pilestredet 19, 0164 Oslo
Post: Postboks 2104 Vika, 0125 Oslo
Tlf.: 21014700
E-post: oslo.namsfogd@politiet.no
www.politiet.no org.nr 988 894 907

Sandvika-kontoret

Besøk: Kjørboveien 33, 1337 Sandvika
Post: Postboks 2104 Vika, 0125 Oslo
Telefon: 21014700
Epost: oslo.namsfogd @politiet.no

inkassoselskapene og forliksrådene. Dessverre ser vi at et flertall av selskapene ikke benytter seg av denne muligheten når det gjelder forliksklager.

Namsfogden erfarer at digitale løsninger på flere områder medfører mer og ikke mindre, arbeid for forliksrådene. Digitalisering av kommunikasjonen med partene medfører flere og hyppigere henvendelser i sakene enn tidligere. Dette er ressurskrevende. Digitale forkynnelser og påminnelser om frister og rettsmøter på sms, har bidratt til at antallet fraværdommer har gått betydelig ned på få år. For eksempel har fraværdommer som følge av at klagemotpart ikke har inngitt tilsvar, gått ned fra en andel på 60-70 % av sakene til 34 % i 2023. Følgelig har andelen saker hvor det må berammes rettsmøte i forliksrådet gått tilsvarende opp. Dette medfører en betydelig økt ressursbruk i den enkelte sak både hos sekretariat og rådsmedlemmer ved at det både må sendes innkallinger og avholdes rettsmøte. Kostnad ved å gjennomføre rettsmøte med tre rådsmedlemmer og en saksbehandler fra sekretariatet er åpenbart langt høyere enn en enkel fraværavgjørelse. Det er imidlertid viktig å bemerke at dette er en ønsket utvikling. Det er blitt enklere for partene å kommunisere med forliksrådet og følgelig går andelen fraværdommer i forliksrådene ned. Hyppigere kontakt og flere rettsmøter medfører nødvendigvis mer arbeid og høyere kostnader, hvilket partene etter selvkostprinsippet altså skal dekke gjennom behandlingsgebyrene.

Namsfogden erfarer at de "enkle", uomtvistede sakene, som gjerne ble avgjort med fraværdommer uten berømmelse av rettsmøte og som derfor krevde relativt lite arbeid, i stor grad er blitt borte fra forliksrådet de senere årene. Særlig inkassoselskapene velger i dag i stedet direkteinndrivelse gjennom namsmannen etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2f. Kun et fåtall av disse oversendes til forliksrådet etter innsigelse fra saksøkte. Dette innebærer at det overveldende flertallet av de sakene forliksrådet i dag mottar, er saker hvor det foreligger en reell tvist mellom partene. Sakene er mer arbeidskrevende ved at det oftere sendes flere prosesskriv fra partene under sakens behandling, samt at det oftere må gjennomføres rettsmøter. Utviklingen hvor partene er mer aktivt på banen i egen sak bidrar til at snittkostnaden for behandlingen av en forliksrådssak har økt.

Det kan stiles spørsmål om hensynet til svakerestilte grupper tilsier at rettsgebyret for forliksrådet bør settes lavere enn selvkost. Selv om forliksrådsbehandling er relativt rimelig så kan kostnaden allikevel være belastende. Vi er ikke kjent med at det foreligger noen statistiske data som kan fortelle oss noe om saksøkte/innklagedes sosioøkonomiske forhold. Det er ofte tvist om pengekrav og debitor ønsker domstolens avgjørelse av kravet før han eventuelt betaler. Det er følgelig ikke alltid manglende betalingsevne som ligger til grunn for forliksrådssaker. Videre gjelder en rekke forliksrådssaker tvist om andre forhold enn pengekrav. Eksempler på dette kan være tvist om eiendomsrett, eiendomsgrenser eller høyden på hekker og trær. Heller ikke i disse sakene er det grunnlag for å hevde at partene typisk representerer noen svakerestilt gruppe som tilsier at de bør betale lavere rettsgebyr enn selvkost for å få saken sin behandlet i forliksrådet.

Selv om det foreslåtte gebyret for en forliksrådssak innebærer en høy prosentvis økning (40 %), utgjør det ikke mer enn 562 kr. Namsfogden er derfor enig i antakelsen i høringsnotatet om at gebyrøkningen ikke vil påvirke bruken av forliksrådet i særlig grad og at det sjelden dreier seg om hyppige utgifter for den enkelte. Vi er enige i den samme antakelsen gjør seg gjeldende for gebyret for stevnevitneforkynningen av betalingsoppfordring etter konkursloven.

Man kan også vurdere om rettsgebyret burde settes høyere enn kostpris av silingshensyn. Forliksrådsbehandling skal imidlertid være et lavterskeltilbud for de som har en tvist de trenger

domstolens hjelp for å få løst. I formålsbestemmelsen i tvl. § 6-1 (1) fremgår det også at forliksrådsbehandling skal være "billig". Til tross for at forliksrådene fra tid til annen mottar saker som i det ytre fremstår å ikke høre hjemme i domstolsapparatet, synes det generelt ikke å være grunn til å heve gebyret av silingshensyn. Vi ser heller ikke noen grunn til å sette gebyret høyere enn kostpris for stevnevitneforkynning av betalingsoppfordring etter konkursloven.

Når nivået på rettsgebyret til forliksrådet skal fastsettes, kan det være hensiktsmessig å se hen til behandlingsgebyrene i andre lavterskeltilbud hvor man kan få behandlet en tvist og skaffe seg et tvangsgrunnlag for kravet, for eksempel Husleietvistutvalget (HTU) og Forbrukerklagenemnda. I HTU er i dag gebyret kr. 1277 (1 R) dersom utleier tar ut sak, og kr. 255 (0,2 R) når leietaker tar ut sak. I Forbrukerklagenemnda har det vært foreslått et gebyr på 1R, men er pr. i dag gratis. I disse sakstypene er det imidlertid lettere å argumentere for at det generelt er et misforhold i styrke mellom partene enn hva det generelt vil være i sakene i forliksrådet. Saksbehandlingen der synes i større utstrekning også å være skriftlig og nettmøtebasert. Vi ser det derfor ikke problematisk om rettsgebyret i forliksrådet blir liggende noe høyere.

3. Konklusjon

Vi har i kommentarene lagt til grunn at ny sats ikke overstiger selvkost og vi har ikke funnet grunnlag for å sette gebyrene lavere enn selvkost av hensyn til svakerestilte grupper. Vi slutter oss derfor til den foreslåtte økningen av gebyrene for forliksklager og stevnevitneforkynning av betalingsoppfordring etter konkursloven.

Med hilsen

Alexander Dey

Namsfogd i Oslo, Asker og Bærum

Felles enhet for sivil rettspleie/Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur